

MODELLFLYGAREN

ORGAN FÖR KSAK:s REGISTRERADE MODELLFLYGARE UTGIVET AV FLYG

REDAKTION: KSAK, MALMSKILLNADSGATAN 27, STHLM. [• ANNONSAVD.
FLYG, TEGNÉRGATAN 35, I F., STHLM. • ANSVARIG UTGIVARE: W. KLEEN

ÅRGÅNG 3 NUMMER 1
JANUARI 1946

NITTONHUNDRAFYRTIOSEX, TIOTUSENSJU- HUNDRAFEMTIOTRE och TREHUNDRANITTIONIO

Det är något visst med nyårshelgen. Strängt taget är ju nyårsdagen en helt vanlig dag som alla andra, men det kan inte hjälpas, att man varje nyår känner sig beredd att börja ett nytt liv, bättre än fjolårets. Men man blir mer och mer försiktig med nyårslöftena. Saker och ting vill inte alltid bli som man tänkt sig, och det är bättre att inte ge några bragelöften alls än att lova sig själv och andra en massa saker, som man ändå inte kan hålla.

Trots allt är nyårsdagen en lämplig dag för ett bokslut. Man flyttar in den gamla posten i arkivet och lägger upp andra pärmar, som skall samla det nya årets dokument över ett arbetsfyllt verksamhetsområde. Man gör upp ett »saldo» över det gamla årets gärningar och flyttar upp behållningen som en »transport» att bygga vidare på under det nya år som kommer.

Modellflygets saldo kan kort och gott uttryckas på följande sätt: 10 753 registrerade modellflygare och 399 registrerade modellflygklubbar. Det är siffror som näste glädja oss alla, som förr om åren givit uttryck för en ständig besvikelse

över att en så utmärkt fritidssysselsättning som modellflyget inte fått större spridning bland den svenska ungdomen. Nu har modellflyget funnit den rätta vägen!

Med detta »Hurra, vad vi är bra!» bör vi inte reservationslöst sätta punkt för fjolårssaldot. Innan vi för upp transporten till 1946, bör vi göra klart för oss, att resultatet kunde ha varit ännu bättre. Även om modellflygets utveckling kvantitativt är fullt tillfredsställande kan vi vara övertygade om, att kvaliteten kan höjas avsevärt, om vi nu tar lärdom av de erfarenheter, som det gångna året gett oss.

Vi börjar alltså det nya året utan bragelöften men låter Modellflygarens första nummer ge några »Synpunkter på modellflygarbetet» som kan vara till nytta för det fortsatta klubbarbetet. Om dessa synpunkter kan ge upphov till en diskussion skall vi gärna publicera lämpliga diskussionsinlägg i kommande nummer.

ETT GOTT NYTT ÅR 1946!

G. H. Dérantz.

Synpunkter på modellflygarbetet:

Statsanslaget och modellflyget

Strax före jul fick KSAK ett brev från en nybildad modellflygklubb — vi säger inte vilken — som talade om, att klubben var alldeles nybildad — vilket vi visste förut — och att man behövde viss hjälp för att få fart på verksamheten, om ännu inte hade påbörjats. Klubben begärde av KSAK bl a följande: 1 vinsk,

1 verktygssats, 2 stoppur, c:a 500 kronor till lokalhyra och slutligen kikare (!).

Tyvärr är det inte alltför ovanligt med sådana skrivelser, men det är bortkastat arbete att skriva dem, ty KSAK:s anslagsmöjligheter måste utnyttjas på ett helt annat sätt.

Redan nu, när modellflyget har över

10 000 medlemmar är statsanslaget litet, och några andra anslag finns inte att tillgå. För närvarande har KSAK till sitt förfogande 30 000 kronor per budgetår (modellflyganslaget) jämte andel i kursanslaget på 2 400 kronor (för modellflygets instruktörskurser). Om hela beloppet skulle fördelas lika på samtliga modellflygare, skulle var och en kunna få c:a 3 kronor om året, något som klubbladarna bör ha i åtanke.

Statsanslaget gäller per budgetår, d v s från och med den 1 juli till och med den 30 juni. Årets anslag är fördelat på följande poster:

Byggmateriel och byggsatser	18.500
Verktyg och tävlingsmateriel	4.000
Handböcker och instruktionsmateriel	2.000
Lokalkostnader	1.000
Centrala tävlingar	2.000
Resebidrag till modellflygkurser	2.500
	30.000

Därtill kommer ett kursanslag, avseende 10 instruktörskurser à 20 elever	2.400
	32.400

En stor del av dessa anslag har redan förbrukats under andra halvåret 1945. Materialanslaget måste helt disponeras för nybörjarnas byggsatser. Verktogsanslaget kommer huvudsakligen att användas till vinschar och stoppur, dyrbara artiklar, som klubbarna oftast har svårigheter att kunna anskaffa. För handboksanslaget avser KSAK att anskaffa tre nya handböcker, de nya nordiska modellflyg-reglerna, anvisningar för klubbledning och en handledning för klubbarnas drift, närmast avsedd för klubbladarna. Lokalanslaget som i år är starkt nedskuret går till KSAK:s egna kurslokaler, där instruktörsutbildning bedrivs. Av tävlingsanslaget återstår medel för täckandet av kostnaderna för Vintertävlingen. Resebidragen kommer slutligen att rättvist fördelas på vårens instruktörskurser.

Vid fördelningen av anslagen kommer KSAK att följa nedanstående principer:

Ny modellkatalog utkommen för 1946

GLÖM EJ att rekquirera vår nya katalog nr 7. En massa nya intressanta byggsatser och ritningar äro upptagna i denna, bl. a. nya spantmodeller i skala 1:25, dieselmodeller och dieselmotorer i olika prislägen.

Största sortering av

BYGGMATERIAL och TILLBEHÖR

SVEN E. TRUEDSSON MODELLFLYGINDUSTRI • MALMÖ 9

Sänd in kupongen och 30 öre frimärken så erhålles katalogen omgående

Från Sven E. Truedsson Modellflygindustri
rekv. .... st. ex. av MODELLKATAL. N: r 7.

Namn .....

Adress .....

Byggsatser skall i mån av tillgång kostnadsfritt tilldelas klubbarnas nybörjare, vilka därigenom får sin grundläggande utbildning ordnad utan nämnvärda kostnader.

Vinschar, stoppur och ev. verktygssatser skall tilldelas lämpliga klubbar, som redan kommit i full gång med sin verksamhet, och som varit registrerade under så lång tid, att man har garantier för att klubbarnas framgång är bestående. Klubbarnas storleksordning har även en avgörande betydelse.

De nordiska modellflygreglerna skall tilldelas samtliga registrerade modellflygare, handledningen för klubbarnas drift skall tilldelas samtliga klubbledare och anvisningarna för klubbildning skall användas som information för dem, som önskar starta nya klubbar.

Lokalslag kan i fortsättningen inte påräknas.

Tävlingsanslaget disponeras för de centrala tävlingarna, SM, Vintertävlingen och Rikstävlingen samt för KSAK:s deltagande i landskamperna.

Resebidragen skall fördelas bland deltagare i de statsunderstödda instruktörskurserna.

Statsanslaget skall alltså vara modellflygets hjälp till självhjälp. Modellflygaren kan klara sig mycket långt med de enklaste verktyg (för nybörjarmodellerna räcker en sax och en kniv), och man kommer långt med löpstart, varför vinscherna är obehövliga under nybörjarstadiet. Vi sparar alltså »värdeföremålen» till de framgångsrika klubbarna, som redan visat att de genom eget arbete kunnat skapa sig en god ställning inom det svenska modellflyget.

Det lönar sig inte att nu skicka in en ansökan om bidrag. Om några månader kommer KSAK att inbjuda till ansökningar. Använd mellantiden till sådant arbete, som kan göra just Er klubb berättigad till anslag. Skaffa nya medlemmar, ordna tävlingar och märktestagning och stabilisera klubbens ekonomi. Se dessutom till, att någon lämplig klubbmedlem får instruktörsutbildning vid någon av de statsunderstödda instruktörskurserna.

Synpunkter på modellflygarbetet:

Till klubbens bästa

I likhet med de flesta andra ideella sammanslutningar har modellflygklubbarna ett ständigt lika aktuellt och lika svår-bemästrat problem nämligen klubbekonomin. Det är nu tyvärr en gång så att en organisation av vilken storleksordning den än må vara kräver en stark ekonomisk ryggrad för att kunna bedriva en effektiv verksamhet — och modellflygklubbarna är sannerligen inga undantag från den regeln.

KSAK:s möjligheter att ekonomiskt stödja modellflygklubbarna är fortfarande begränsade, statsunderstödet till modellflygverksamheten är inte heller tillfyllest (det finns alltför många hål att stoppa i) och den kommunala hjälpen har ännu inte nått önskad omfattning. Med dessa fakta för ögonen ställer man sig ovillkorligen den frågan: »Vilka möjligheter har modellflygklubbarna att själva skaffa klubben kontanta tillgångar?»

Det finns säkerligen inte en klubbledning som inte otaliga gånger upptagit den frågan till behandling, ja man gör sig inte skyldig till någon överdrift om man fastslår att detta problem hör till klubbarnas mest debatterade och mest svårösta.

När frågan om ett krafttag i syfte att hjälpa upp ekonomin kommer på tapeten i en modellflygklubb blir resultatet i de allra flesta fall detta: Klubben beslutar att anordna antingen en uppvisning eller en utställning. Ibland är man så dristig att man bestämmer sig för båda.

Allt detta skulle vara gott och väl om inte erfarenheten visade att sådana klubbaktioner ofta leder till resultat rakt motsatta de önskade. Det förhåller sig nämligen så att allmänheten numera blivit ytterligt kräsen när det gäller offentliga uppvisningar och utställningar, den har så stora fordringar på ett omväxlande och väloljat program att en organisation med begränsade materiella och personliga resurser inte är i stånd att tillfredsställa publikens krav på underhållning.

Det finns tyvärr alltför många exempel på hur förhastade och otillräckligt genomarbetade propagandaaktioner istället för att »ge guld i kassan» grävt nya hål i klubbekonomin och, vad värre är, gjort allmänheten skeptiskt inställd till modellflygverksamheten. Man kan i detta sammanhang inte nog understryka vikten av att en klubb väntar med sådana aktioner tills den blivit tillräckligt stark och erhållit tillräckliga resurser för att med gott resultat kunna genomföra dem.

Finns det då inga andra utvägar, när det gäller att stärka klubbens ekonomiska ställning? Jo, det finns det visst det. Där viljan och framtandan finns, där hittar man alltid utvägar. Alla modellflygare

känner säkert till att KSAK ger klubbarna hjälp till självhjälp genom försäljning av brevmarken och propagandanålar. Det är stilfulla och effektiva propagandaobjekt och man behöver sannerligen inte vara någon durkdriven handelsagent för att finna avsättning för dem. Det finns klubbar, som genom en ihärdig och väl planerad försäljning av brevmarken och propagandanålar på en och samma gång väckt allmänhetens intresse för klubbens verksamhet och skaffat klubbkassan betydande tillskott. Det finns ingenting som säger att inte också din klubb skulle kunna nå samma och varför inte ännu bättre resultat. Klubbmedlemmarnas anhängliga och bekanta utgör ett säkert givande första arbetsfält, vilket sedan kan utökas att omfatta hela det område, som ligger inom klubbens räckvidd. Genom sådana kampanjer, vilka bör återkomma med jämna mellanrum, skapar klubben en stabil och utbredd grund för det allmänna intresse, som är av så stor betydelse när klubben så småningom känner sig mogen för större propagandistiska aktioner såsom uppvisningar och tävlingar.

KSAK kommer inom den närmaste tiden att tillställa klubbarna material och anvisningar för upplägget av en brevmarkes- och propagandanålskampanj. Till dess får denna förhandsorientering tjäna som en appell till landets alla modellflygklubbar att med friska krafter gå in för en propagandaaktion, som har endast ett syfte, men ett angeläget sådant, nämligen den egna klubbens bästa.

Nytt forum:

”KSAK-NYTT”

I syfte att skapa en närmare kontakt mellan KSAK och dess medlemmar av olika kategorier kommer från och med nyåret 1946 två sidor i centralorganisationens officiella organ FLYG att helt ägnas åt nyheter och meddelanden från KSAK.

En gång i månaden alltså i och med utgivandet av vartannat nummer av KSAK-nytt kommer dessa sidor att sammanställas till ett särtryck, vilket genom KSAK:s försorg skall distribueras till samtliga anslutna klubbar i det antal exemplar, som motsvarar antalet medlemmar i respektive klubb. Alltså inte till de registrerade modellflygklubbar, som i stället får Modellflygaren. Det är av naturliga skäl mycket viktigt att klubbarna från början lägger upp en snabb och smidig vidare distribution till alla sina medlemmar.

KSAK-nytt redigeras av KSAK i samarbete med FLYG:s redaktion. För att KSAK-nytt skall kunna bli ett effektivt kontaktorgan måste KSAK påräkna täta och uttömmande informationer beträffande vad som tilldrager sig ute i klubbarna. Det är därför av största vikt att rapporteringen från klubbarna blir perfekt, något som hittills inte varit fallet.

KSAK-nytt kommer också att ge plats för rena klubbnotiser, förutsatt att dessa är av sådan art att innehållet kan anses intressera övriga medlemmar i rörelsen. Eftersom utrymmet emellertid är begränsat och avsikten är att göra kontaktbladet intressant för alla kan det hända att en del bidrag inte kan påräkna publicering. Klubbkorrespondenterna måste tänka på att varje bidrag är av intresse för redaktören men att han ensam har den överblick över materialet som möjliggör ett bedömande av vad som skall inflyta i varje nummer.

Modellflygarna har visserligen sitt eget organ, men de bör inte för den skull glömma KSAK-nytt när de vill presentera något för ett större forum. Tänk därför alltid på att KSAK-nytt:s redaktör måste ha tillgång till en aldrig sinande flod av bidrag för att KSAK-nytt skall kunna bli ett effektivt medlemsblad.

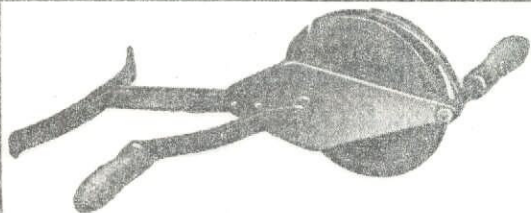
ENDAST DET BÄSTA

är gott nog när det gäller

MODELLFLYGMATERIAL

Vi bemöda oss alltid om att tillhandahålla våra kunder endast absolut förstklassigt material. Rekvirera vår nya, utförliga katalog. Den erhålles mot insändande av namn och adress samt 30 öre i frimärken. Modellflygklubbar erhålla 10 ex. för kr. 2:25 och 30 ex. för kr. 6:—.

INDUSTRIFIRMAN STAG - Modellavd. K
Bollnäs

AB ERIKSSON & STARK

Modellplansvinsch

Säljes hos alla modellfarmor!

Tel. 25 61 33 — 25 94 66

ULVSUNDA

NORDISKA SAMARBETET

Det är meningen att reglerna skall vara fullständigt genomförda i samtliga nordiska länder före utgången av juni månad. Om möjligt skall de svenska modellflygarna kunna taga del av hela regelförslaget om någon månad.

MF 1/46

Det finns emellertid en möjlighet att ordna med billigare järnvägsresor, som modellflygarna tyvärr ofta försummat att utnyttja. Om tillräckligt antal modellflygare från en och samma plats skall besöka en tävling på annan ort, kan det i vissa fall ordnas med gruppreseljetter. Tala med Järnvägen. Där får man alla upplysningar.

Address .....

GRATIS

erhåller Ni vårt stora katalog-
supplement över nyheter

WENTZELS
APELBERGSG 46 STHLM

Synpunkter på modellflygarbetet:

BYGGLOKALER

Byggnadsproduktionen är en av de branscher, som mest allvarligt drabbats av kriget. Inte blott i Sverige utan i snart sagt hela världen är situationen för närvarande mycket bekymmersam, och för Sveriges del har svårigheterna ytterligare ökats genom den seglivade metallstrejken. Modellflygarna ropar efter bygglokaler men glömmer ofta, att situationen är mera brydsam för de affärsföretagare, hantverkare och industriidkare, som för sin existens är beroende av lokaler.

Det hjälper just nu inte ens med pengar, som eljest brukar ha en betydande makt, när det gäller att skaffa sig åtråvärda fördelar.

För modellflygets vidkommande är emellertid situationen ingalunda hopplös. Det finns många förutseende klubbledare, som skaffat sina klubbmedlemmar åtminstone en tillfällig tillgång till användbara utrymmen i skolor och kommunala fastigheter.

De kommunala myndigheterna har i allt större utsträckning kommit att uppmärksamma modellflygets värde som fritidssysselsättning åt den uppväxande ungdomen, och KSAK är övertygad om, att kommunerna är villiga att å sin sida stödja modellflyget med lokaler, sedan staten trätt emellan för att bidra till material- och verktygsanskaffningen.

Uppvakta därför de kommunala myndigheterna, lägg fram Edra planer och visa på det arbete klubben kunnat genomföra. Referera gärna till KSAK, så skall vi å vår sida lämna ytterligare upplysningar. Vi är övertygade om, att myndigheterna skall göra allt för att hjälpa i den svåra situationen.

Modell- flygrekord 1945

Tidsrekord:

S 1 1945 Lennart Larsson, Västerås	1 t 05 m 17,8 s
S 2 1945 Lars Persson, Östersund	1 t 02 m 09,8 s
G 1 1945 Arne Widén, Solna	16 m 03,2 s
G 2 1940 Bertil Lindell, Stockholm	33 m 42,9 s
F 1945 Arne Widén, Solna	04 m 25,3 s

Distansrekord:

S 1 1945 Arne Widén, Solna	69.200 m
S 2 1944 Stig Persson, Gislaved	52.700 m
G 1 1945 Nils Akerman, Västerås	11.800 m
G 2 1941 Karl-Erik Svensson, Linköping	13.300 m
F Ingen notering.	

Höjdrekor:

S 1945 Lars Persson, Östersund	565 m
G Ingen notering.	
F Ingen notering.	

Hastighetsrekord:

G 1940 Ulf Hallvig, Stockholm	81,8 km/t
F Ingen notering.	

Även rekordtabellen vittnar om den pågående utvecklingen inom modellflygsporten. Av de 11 noterade rekorden har inte mindre än 7 förnyats under det gångna året. Flera rekord har under året slagits upprepade gånger. Vi har fått det första svenska höjdrekorat noterat, och vi har fått den första noteringen för förbränningsmotormodellerna, som i fortsättningen bör ha alla förutsättningar att göra sig ofta påmind. Arne Widéns distansrekord i klass S 1 överträffar t o m gällande världsrekord, men att få det svenska rekordet godkänt hos FAI är en besvärlig historia. FAI-reglerna kräver balar med intyg, som det så här i efterskott kan bli svårt att anskaffa.

Synpunkter på modellflygarbetet:

TÄVLINGSTIPS

För några år sedan hade vi på flera håll i landet s k modellflygförbund, som omfattade landskap eller län, och som med stor framgång lyckades intensifiera tävlingsutbytet mellan de deltagande modellflygklubbarna. Emellertid visade det sig att förbunden ofta siktade mot alltför höga mål. Man påtog sig nya och alltför betungande arbetsuppgifter som inte kunde klaras genom det fritidsarbete, som var en förutsättning för verksamheten.

Helt nyligen har Aeroklubben i Malmö, Modellflygsektionen förklarat sig intresserad av att ta hand om tävlingsverksamheten inom Malmöhus och Kristianstads län. KSAK har tillstyrkt förslaget under förutsättning, att verksamheten begränsas till tävlingsorganisationen och att förbundet inte göres till ett mellanled mellan länens klubbar och centralorganisationen eller till ett korresponderande organ.

Det är ett faktum, att många av de nybildade modellflygklubbarna i landet visat en viss benägenhet att göra byggandet av modellflygplan till slutmål, medan man försummat flygningen och tävlingsverksamheten, som ändå är modellflygsportens primära mål. Detta beror sannolikt på, att vi ännu har alltför få instruktörer, som verkligen behärskar själva flygningen.

Utan tvivel vore det värdefullt om en storklubb i varje län ville taga sig an tävlingsorganisationen bland länets klubbar, något som inte minst skulle kunna gagna den egna klubbens medlemmar. Enklast och billigast vore väl, om storklubbens styrelse bildade en länstävlingsskommitté eller att denna bildades av andra medlemmar inom den egna klubben.

Den klubb som är intresserad kan vända sig till KSAK för att diskutera saken närmare. Genom att KSAK i fortsättningen tillställer de ev. länstävlingsskommittéerna meddelanden om nybildade klubbar inom resp. län, kan dessa kommittéer få ett gott grepp om länets modellflygverksamhet, och så småningom kan vi kanske få till stånd stortävlingar mellan länen, som kunde sanktioneras som officiella DM-tävlingar.

Du som är modellflygare vet mycket om flyget. Du är air minded. Du har alltså även ett behov av att "följa med" i flygets fantastiska utveckling. En välorienterad, aktuell flygtidskrift är det stöd Du behöver. Denna tidskrift finns: FLYG.

Alla modellflygare som är registrerade i KSAK erhåller FLYG till väsentligt rabatterade prenumerationspriser: helår 7:50, halvår 4:-. Prenumerationen skall ske genom klubbledaren.

MODELLFLYGAREN

ORGAN FÖR KSAK:s REGISTRERADE MODELLFLYGARE UTGIVET AV FLYG

REDAKTION: KSAK, MALMSKILLNADSGATAN 27, STHLM. • ANNONSAVD.
FLYG, TEGNÉRGATAN 35, I FR., STHLM. • ANSVARIG UTGIVARE W. KLEEN

ÅRGÅNG 3 NUMMER 2
FEBRUARI 1946

NPK och modellflyget

Nordiska privatflygkommittén, som bildades vid Nordiska privatflygkonferensen i Stockholm i oktober förra året, sammanträdde 24–25 januari på KSAK. En lång rad viktiga frågor var uppe till behandling, men här skall vi endast uppehålla oss vid sådana som direkt berör modellflyget.

Landskamp i Danmark?

Beträffande nordiska tävlingar i modellflyg var det särskilt tre frågor, som ventilerades, nämligen när och var 1946 års tävling skulle avhållas samt den i allmänhet lämpligaste tidpunkten för dessa tävlingar. Kommittén beslöt att 1946 års nordiska tävling i modellflyg skulle äga rum den 17–18 augusti. Som arrangör skulle i första hand Danmark ifrågakomma. Den danske kommittéledamoten, civilingenjör Prytz, meddelade att man i Danmark med

glädje skulle åtaga sig tävlingen men att man räknat med en tidigare tidpunkt än den nu bestämda, nämligen mitten av juni. Med sedvanlig finsk sisu kastade sig Poppius in i diskussionen och utlovade på stående fot att Finland skulle anordna årets nordiska tävlingar om det skulle visa sig att den fastslagna tidpunkten inte passade danskarna.

Vad beträffar frågan om lämpligaste tidpunkten för nordiska tävlingar i modellflyg beslöt NPK rekommendera centralorganisationerna att tävlingarna förlades till senare hälften av juli eller första hälften av augusti. Juryn vid dessa tävlingar skulle utgöras av en representant för varje land.

En annan viktig diskussionspunkt var prisfrågan och på förslag av kommittéordföranden, ingenjör Bertil Florman, beslöt NPK föreslå centralorganisationerna att instifta en särskild plakett i tre olika valörer med varierande gravering för motor-, segel- och modellflyg men i övrigt samma utförande. Plaketten skulle endast utdelas vid nordiska tävlingar i respektive tävlingsgren och med undantag för vandringspriser utgöra de enda priserna. För att få fram en verkligt stilfull plakett föreslogs utlysandet av en pristävling bland nordiska konstnärer.

Modellbygge i skolorna

Beträffande denna fråga redogjorde kommittéledamöterna för förhållandena inom resp. länder. I Danmark förekommer viss men icke obligatorisk modellflygundervisning i skolorna. I Finland har skolöverstyrelsen utfärdat ett cirkulär med uppmaning till rektorer och skolföre-

ståndare att uppta modellbygge inom skolslöjden. Generalsekreterare von Tangen, Norge, meddelade att man där varit i kontakt med slöjdinspektionen i Oslo för att få i gång modellflygning som ett led i slöjdundervisningen. Ingenjör Dérantz framhöll att man i Sverige varit i kontakt med skolöverstyrelsen för att om möjligt få modellflygning införd i skolslöjden men att något definitivt resultat ännu inte uppnåtts. Kurser i modellflygning förekommer dock för slöjd- och yrkeslärare.

Efter diskussion i frågan enades kommittén om att man skulle följa utvecklingen av redan viktiga åtgärder samt att länderna emellan meddela alla eventuella förbättringar som kunde komma att inträffa inom något land.

Nordiska modellflygreglerna

Ingenjör Dérantz meddelade att full enighet uppnåtts om innehållet i de planerade nordiska modellflygreglerna och att utredningen uppdragits åt Sverige. Det uppgjorda förslaget är emellertid så omfattande att man på basis av detta borde göra ett koncentrerat och lättfattligt utdrag närmast avsett »för vardagsbruk», medan de fullständiga reglerna huvudsakligen skulle tjäna som elitflygarnas rättsnöre. Efter en längre diskussion uppdrog kommittén åt Dérantz och Poppius att på de övriga nordiska ländernas vägnar utarbeta förslag till ett förenklat regelkoncentrat. Detta förslag skulle föreligga färdigt före den 1 april 1946. För årets landskamp kommer de nya reglerna att tillämpas.

Detta är i stort sett kontentan av NPK:s förhandlingar rörande modellflyget. Det har nu blivit uppgjort att ingenjör Dérantz i början av nästa månad skall resa till Finland för att tillsammans med Poppius utarbeta förslaget till de koncentrerade nordiska modellflygreglerna och längre fram i vår kommer resultatet att publiceras i Modellflygaren.

DEN NYA MODELLFLYGGKOMMITTÉN

Vid KSAK:s årsmöte i höstas fick modellflygkommittén en delvis ny sammansättning. Årets kommitté ser ut så här: Fabrikör Tyko Stark, Stockholm (ordförande), Fabrikör Edvin Landegren, Kolbäck (vice ordförande), Kandidat Börje Börjeson, Göteborg, Fotograf Bertil Dahlqvist, Halmstad, Ingenjör Ove Huzell, Stockholm, Ingenjör Sigurd Isacson, Stockholm, Herr Terje Larsson, Malmö, Slöjdlärare Georg Lind, Halmstad.

DU SOM ÄR UNG OCH PIGG

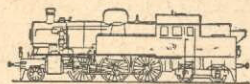
OCH FÖLJER MED ALLT FLYG

DU FÅR MEST VALUTA I

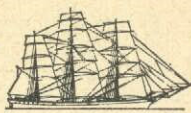
Flyg

Registrerade modellflygare får rabatt. Helår kr. 7:50, halvår 4:—. Låt klubbledaren bekräfta registreringen.

GRATIS

erhåller Ni vårt stora katalog-
supplement över nyheter

WENZELS
APELBERGSG 48 STHLM

Synpunkter på modellflygarbetet

STATSANSLAGET OCH MODELLFLYGET

Från JUF:s konsulent i Blekinge, Åke Ljunggren i Bräkne-Hoby har KSAK emottagit ett diskussionsinlägg, som torde ha ett allmänt intresse:

— Vid läsning av tidskriften »Modellflygaren» fäste jag mig vid en detalj angående fördelningen av anslag till klubbarna.

Principen att tilldela materiel endast till sådana klubbbar, som ha bestående framgång må vara riktig. Men det kan ur andra synpunkter inte vara alldeles riktigt att endast hjälpa elitklubbar, vilket

jag förmodar det blir vid omtalade principer.

Mig synes det vara riktigare att ge eventuellt anslag till viss procent av inköpspriset för behövlig materiel, eller i någon rabattform. Jag förmodar att detta skulle sporra klubbarna att ordna på bästa sätt för sig. Satsar en flygklubb huvudparten av egna medel (vilket bör vara villkor vid all tilldelning av anslag) så bör detta vara garantier för att missbruk av anslaget ej sker.

I övrigt bör väl principen för anslag vara (under förutsättning av garantier för rätt användning) att hjälpa mindre och svagare klubbbar.

KSAK svarar:

För att åstadkomma en rättvis fördelning av de blygsamma anslag som finns tillgängliga måste man nog fordra, att de

klubbbar som skall komma i åtnjutande av anslag redan visat sig kapabla att »för-ränta» anslagen. Detta behöver dock inte innebära, att endast elitklubbarna i första hand skall stödjas. Givetvis kommer en behovsprövning att företagas, och elitklubbarna har säkert inte samma oundgängliga behov av materiel som de yngre, vilka på kort tid drivit upp sin verksamhet och vunnit organisatorisk stadga. Elitklubbarna måste ju ha kunnat skaffa sig materielen på annat sätt. Hur skulle de annars ha kunnat bli elitklubbar?

Nog vore det lyckligt om man också kunde hjälpa de små, svagare klubbarna. Att detta inte skulle kunna ske på ett fullt rättvist sätt, inses lätt om man tänker på att åtminstone 200 av de nyare klubbarna ännu tillhör denna kategori. Det vore inte lätt att placera ut några tiotal verktygssatser, vinschar och stoppur bland dessa klubbbar, så att alla bleve nöjda.

Herr Ljunggrens förslag att KSAK skulle tillhandahålla materiel till nedsatta priser är utan tvivel gott. Tanken är inte ny för KSAK, men tyvärr kan inte statsanslaget disponeras på det sättet och några andra anslag finns inte tillgängliga. KSAK hoppas emellertid att inom en alltför avlägsen framtid kunna ordna med dylik försäljning. Detta torde vara den enda möjligheten att på lång sikt finansiera det växande modellflyget.

Rekorddeltagande i rekord- blåsigt vintertävling

När sammanräkningen av anmälningarna till 1946 års Vintertävling ägde rum tidigt på morgonen den 1 februari trodde 1. instruktören först att man räknat fel. Tyvärr visade det sig alltför sant, att 166 modellflygare från 31 klubbbar hade anmält icke mindre än 275 modeller till tävling, ett rekordresultat som vi aldrig tidigare uppnått.

För att ytterligare belysa hur stor tävlingen verkligen var visas här nedan årets anmälningssiffror i jämförelse med dem som uppnåddes vid fjolårets vintertävling.

	1945	1946		1945	1946
Klubbar	20	31	Klass S 2	64	98
Tävlande	93	166	Klass G 1	16	18
Modeller	170	275	Klass G 2	16	12
Klass S 1	65	115	Grupp F	9	32

Tidpunkten för årets vintertävling hade som bekant valts så att man skulle ha de största chanserna att få pröva på djup

snö och bitande vinterkyla. Båda förhoppningarna gäckades. Dagen före tävlingen var det strålende sol utom en stund på middagen, då örebroarna fick uppleva ett riktigt aprilväder. Det kom helt överraskande ett skyfall, som på några minuter ställde flygfältet under vatten.

I lagom tid till tävlingen hade vattnet frusit till den blankaste glanskis, som kom de tävlande att innerligt önska att de tagit med sig långfärdsskridsko att använda vid hämtningen av de bortflygande modellerna. Det blev bortflygningar! Under hela tävlingen blåste det upp till 12 sekundmeter, och det hände mer än en gång att en modell av sig själv lyfte från sin förankringsplats vid depån och kvadade vid nedslaget mot den glashårda isen. Sedan ett par F-modeller gjort looping sekunderna efter starten och totalhavererat fick tävlingsledningen övergå till handstart.

Man märkte snart att det bl. a. fanns 36 elitmärkesflygare bland deltagarna. Trots de ogynnsamma väderleksförhållandena uppnåddes flygtider på över 5 minuter. Stockholmare Göran Thulin gjorde 4.52,9 med sin dieselmotort och över-

träffade därmed Arne Widéns svenska rekord, som lyder på 4.28,3. Något nytt rekord blir det tyvärr inte den här gången, ty reglerna föreskriver att den nya noteringen skall överträffa den gällande rekordtiden med minst 30 sek. för att den skall kunna godkännas.

Västeråsaren Karl-Erik Landegren visade sig oslagbar både i G 1 och G 2. Sina SM-titlar försvarade han med all heder och tog definitivt hem Stockholms-Tidningens Vandringspris som uppsattes redan 1937.

Vingarna tog lagsegern och hemförde definitivt KSAK:s Styrelses Vandringspris efter inteckningar 1943 och 1944. Gunnar Kalén från Gamen i Norrköping fick en första inteckning i KSAK:s Styrelses VP för segelmodeller och Karl-Erik Landegren fick sin första inteckning i ingenjör H. Viléns Vandringspris för gummimotormodeller.

Det var en imponerande prissamling Hobby lyckats åstadkomma, och överste Ivar af Silén hade ett styvt arbete innan bordet var tomt och de segerrika modellflygarna dignande under pokaler lämnade flygplatsen.

DE BÄSTA RESULTATEN:

S 1				S 2			
1. Osvald Eklöf, Eskilstuna Fk	194,6	86,0	2.20,3	1. G. Kalén, Fk Gamen, Norrköping	154,3	213,0	3.03,6
2. Sven-Erik Cristensson, Halmst. Fk	137,1	118,8	2.07,9	2. Lars Spångberg, Danderyds F-scouters	55,0	306,0	3.00,5
3. Kurt Nilsson, Halmst. Fk	90,2	162,6	2.06,4	3. Sigurd Boberg, Västerås Fk	345,2	—	2.52,6
4. Roland Johansson, Eskilstuna Fk	75,0	143,5	1.49,2	4. Roland Johansson, Eskilstuna Fk	82,8	230,0	2.36,4
5. Olle Lövgren, Borås Fk	57,0	145,0	1.41,0	5. Rune Andersson, Vingarna, Stockholm	143,0	110,8	2.06,9
6. Sven Andersson, Karlskoga Fk	64,4	125,0	1.34,7	6. Harry Ljungdahl, Mfk Hobby, Örebro	95,2	153,8	2.04,5
7. Bertil Karlsson, Umeå Fk	118,8	46,5	1.22,6	7. Elof Löf, Lidköpings Fk	2,1	217,8	1.49,9
8. Curt Odelstad, Vingarna, Stockholm	140,0	25,0	1.22,5	8. Olle Lövgren, Borås Fk	207,8	—	1.43,9
9. Sven-Anders Norland, Karlstads Mfk	44,3	114,4	1.19,3	9. Bertil Ericsson, Mfk Hobby, Örebro	92,2	98,4	1.35,3
10. Lennart Segerfelt, Vingarna, Stockholm	150,0	7,5	1.18,6	10. Sven-Anders Norland, Karlstads Mfk	115,0	68,8	1.31,9

G 1			
1. Karl-Erik Landegren, Västerås Fk	121,0	57,2	1.29,1
2. Karl Erik Svensson, Link-Eskad.	45,9	82,5	1.04,2
3. Jan Nathorst-Westfelt, Borås Fk	73,2	55,1	1.04,1
4. Osvald Eklöf, Eskilstuna Fk	66,5	36,0	0.51,2
5. Åke Larsson, Vingarna, Stockholm	64,6	10,1	0.37,3

G 2			
1. Karl-Erik Landegren, Västerås Fk	93,0	178,5	2.15,7
2. Åke Larsson, Vingarna, Stockholm	59,6	112,0	1.25,8
3. Åke Roggentin, Vingarna, Stockholm	64,1	57,8	1.00,9
4. Sune Stark, Vingarna, Stockholm	56,3	12,0	0.34,1
5. Osvald Eklöf, Eskilstuna Fk	17,8	48,1	0.32,9

F			
1. Göran Thulin, Vingarna, Stockholm	292,9	—	2.26,4
2. Tore Haglund, Hofors Mfk	127,2	150,3	2.18,7
3. Bo Boberg, Västerås Fk	269,9	—	2.14,9
4. Arne Widén, Solna-Eskadern	86,2	65,8	1.16,0
5. Lars Andersson, Motala Mfk	111,4	—	0.55,7

Lagtävling:			
1. Vingarna, Stockholm, Lag I	—	—	5.07,6
2. Fk Gamen, Norrköping	—	—	4.06,6
3. Borås Fk	—	—	4.05,6

NEDERLÄNDERNA SÖKER SAMARBETE

KSAK har nyligen haft hollandsfrämmande. Det var Victor Zweypfenning, en av stöttepelarna i Koninklijke Nederlandse Vereeniging voor Luchtvaart, som gjorde oss den äran. Herr Zweypfennings besök gällde i första hand vissa segelflygfrågor, men han hade också hälsningar med från ordföranden i den nederländska modellflygkommittén J. van Hattum. Dessa hälsningar vidarebefordrar vi nu till de svenska modellflygarna.

Holländarna söker genom KSAK kontakt med någon av de mera framstående svenska modellflygklubbarna. Man vill om möjligt ha till stånd ett samarbete i första hand per korrespondens med en av de ledande nederländska modellflygklubbarna. Korrespondensspråk är engelska eller möjligen tyska. Den klubb som är intresserad av ett samarbete genom utbyte av åsikter och utväxling av ritningar till nya konstruktioner kan sätta sig i förbindelse med KSAK, så skall vi förmedla bekant-

NYA TIGERN KOMMER

De nya modellflygare som i år blivit medlemmar i de lokala modellflygklubbarna har alla kunnat få Vargen. Tigern har däremot låtit vänta på sig. Efterfrågan har ju blivit långt större än man kunnat vänta och de tidigare upplagorna är för länge sedan utgånga. Nu är emellertid originalritningarna färdiga till Tigerns nya upplaga. Den har ytterligare moderniserats och kommer att skilja sig något från den gamla. Tryckningen av ritningarna och framställningen av byggsatserna beräknas vara klart i nästa månad.

Rekvirera inga byggsatser till Tigern förrän vi lämnat närmare upplysningar om leveranstiden.

Under det innevarande budgetåret kommer KSAK att erhålla ytterligare 4.000 Vargen och 4.500 Tigern. Det måste räcka till den 1 juli, då nästa budgetår börjar.

samt för ungdomsledare visat sig vara en uppskattad tillgång. Modellflyget är den modernaste ungdomssporten. Att kunna undervisa i modellflygning är en god merit.

Lärare och ungdomsledare välkomna

Kurserna är inte bara tillgängliga för de registrerade modellflygklubbarna och deras medlemmar. Plats kommer också att beredas deltagare från ungdomsorganisationer, ungdomsgårdar och så vidare samt för slöjd- och folkskollärare, som vill komplettera sina kunskaper att omfatta även modellflygsporten. För dessa lärare är Nääs-kurserna (nr 25 och 27), vilka ledas av slöjdlärare Georg Lind, särskilt avsedda men de kan även deltaga i någon av de övriga kurserna om så önskas. Icke registrerade deltagare får betala årets registreringsavgift som är en krona. Alla kommer i full utsträckning i åtnjutande av de förmåner kursernas statsanslag erbjuder.

Gratisbyggsatserna

får endast utdelas en gång till varje modellflygare. Klubbledaren är personligen ansvarig för, att medlemmar som redan tidigare erhållit dessa byggsatser icke erhåller flera exemplar.

Den nya Tigern, som kommer i mars, avviker till konstruktionen från den gamla. Den får emellertid endast tillhandahållas dem som icke tidigare fått Tigerbyggsats.

DET NAPPAR!

Gävleborgs läns modellflygklubb går tillsammans

Under »Synpunkter på modellflygarbetet» gavs i förra numret av Modellflygaren några tävlingstips. Där efterlystes samarbete mellan modellflygklubbarna länsvis, för att tävlingsverksamheten på detta sätt skulle kunna effektiviseras.

Nu har meddelande ingått från Bollnäs Modellflygklubb, som i samband med en tävling i mars månad kommer att sammankalla representanter från länets samtliga klubbar för att närmare diskutera möjligheterna till ett organiserat samarbete.

Skriv aldrig brev

med rekvisitioner och dylikt till KSAK. Använd i stället blanketterna. Då går expedieringen snabbare, och riskerna för felexpediering elimineras.

Sänd aldrig förskottslivid

på postgiro eller i frimärken. Då ökas risken för dubbeldebitering och expedieringen fördröjs. Alla varor (modellflygarpas, blanketter, byggsatser m. m.) sänder KSAK mot efterkrav.

Utbildning ger statsunderstöd

De anslag i olika former som står till KSAK:s förfogande för utdelning till de registrerade modellflygklubbarna måste i fortsättningen reserveras för de klubbar som är särskilt väl kvalificerade. En klubb som har tillgång till en eller flera diplomerade modellflyginstruktörer kommer att ligga väl till när det gäller att komma i åtnjutande av anslag. Utnyttja därför de goda tillfällen som bjuds att redan i år få Edra bästa medlemmar utbildade.

Välj ut en lämplig kurs i dag

Särskilt med hänsyn till resebidragen kommer årets kurser snart att bli fullteknade. Anmäl Er därför snarast möjligt, och förbered Er semester så att den passar för någon av heldagskurserna, såvida Ni inte har tillfälle besöka en kvällskurs.

Anmälningsblanketter har tillställts klubbar och ungdomsorganisationer.

VEM VILL HA DEN 22:a INSTRUKTÖRSKURSEN?

KSAK inbjuder kvalificerad klubb till värdefull medverkan

Av artikeln härintill framgår att programmet för sommarens instruktörskurser är definitivt klart så när som på en punkt. Det gäller kursen nr 22 den 1—19 maj. Kursen skall äga rum, den saken är nog klar, men var skall den hållas?

KSAK inbjuder intresserade klubbar att komma med förslag. Följande villkor bör uppfyllas:

- 1) Instruktörskursen bör förläggas till en ort, där man kan påräkna ett delta-gareantal av omkring 20 man.
- 2) Den ansökande klubben bör ha tillgång till en kompetent instruktör, som kan undervisa i bygge, trimning och flygning samt elementär modellflygteori.
- 3) Den arrangerande klubben bör ha möjligheter att anskaffa en lämplig kurslokal. Hyresbidrag kan påräknas ur statsanslaget.

Till den arrangerande klubben kommer att utbetaltas ett lärararvode av 170 kronor.

KSAK tillhandahåller byggsatser samt list i standarddimensioner.

Det är en stor merit för en klubb att ha medverkat vid genomförandet av en instruktörskurs. Om Ni har möjligheter att åtaga er uppgiften, så skriv redan i dag till KSAK eller ring Stockholm 23 23 65, personligt ingenjör Dérantz, så får vi diskutera saken.

VEM VILL ARRANGERA RT-FINALEN och SM?

Modellflygklubben Hobby i Örebro har all heder av sina arrangemang i samband med KSAK:s Vintertävling. Nu vill KSAK ge övriga storklubbar en chans att arrangera Rikstävlingens final, som går den 6—7 juli, och SM, som går den 24—25 augusti.

Båda tävlingarna är statsunderstödda och skall arrangeras i samråd med KSAK, som själv utfärdar inbjudan, skriver ut kallelser, protokoll och startkort och distribuerar meddelanden till deltagarna.

Den arrangerande klubben skall bl. a. ombesörja förläggningen för tävlingsdeltagarna.

Ansökan om någon av dessa tävlingar bör insändas till KSAK före den 1 april, då räknar KSAK nämligen med att definitivt kunna fastställa platsen.

ENDAST DET BÄSTA

är gott nog när det gäller

MODELLFLYGMATERIAL

Vi bemöda oss alltid om att tillhandahålla våra kunder endast absolut förstklassigt material. Rekvirera vår nya, utförliga katalog. Den erhålles mot insändande av namn och adress samt 30 öre i frimärken. Modellflygklubbar erhålla 10 ex. för kr. 2: 25 och 30 ex. för kr. 6: —.

INDUSTRIFIRMAN STAG - Modellavd. K
Bollnäs

Utbildade modellflyginstruktörer

är klubbarnas främsta önskemål

II gratiskurser under säsongen

Endast ett fåtal av de fyrahundratjugofem modellflygklubbarna har ännu tillgång till utbildade instruktörer. De första nybörjarmodellerna brukar klubbarna kunna klara utan större svårigheter, men när man sedan skall fortsätta med nya typer eller när eleverna vill pröva på egna konstruktioner blir instruktörsbristen kännbar. KSAK får också en mängd förfrågningar om de utlovade instruktörskurserna, och här presenteras nu 1946 års kursprogram. Tyvärr är möjligheterna att anordna dessa statsunderstödda kurser starkt begränsade. Vi räknar dock med att i sommar kunna utbilda 220 instruktörer.

Två kurstyper på sex olika platser

De som är bosatta i Stockholm eller Göteborg kan redan i vår klara sin utbildning på någon av de kvällskurser som anordnas under april och maj. (Se nedanstående kursprogram.) En liknande kurs (nr 22) kommer även att äga rum i någon större landsortsstad som ännu ej blivit fastställd. Den första stockholmskursen (nr 18) kommer att ledas av Bengt Haraldsson, den andra (nr 20) av Sigurd Isacson. De båda göteborgskurserna (nr 19 och 21) kommer att ledas av medlemmar i Aeroklubben i Göteborg, Modellflygsektionen.

Kvällskurserna som pågår 2—3 kvällar i veckan beräknas kunna täcka omkring 50 modellflygklubbars verksamhetsområde. De övriga 375 klubbarna kan skicka sina instruktörsaspiranter till någon av de heldagskurser, som anordnas på Alleberg och i Umeå.

En idelisk semester

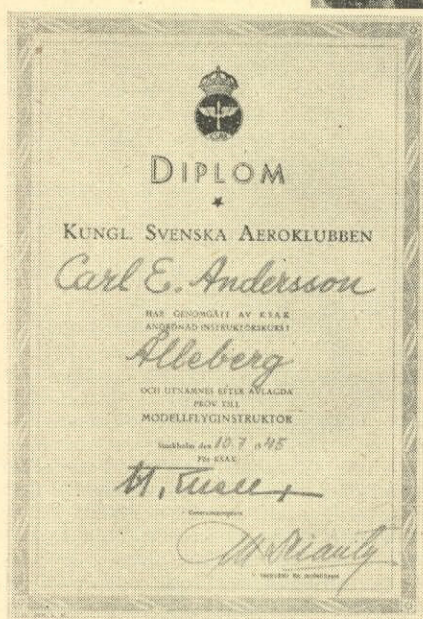
Heldagskurserna på Alleberg och i Umeå är utmärkte semester mål. Deltagarna kommer att förläggas på skolan, och både förläggning och utspisning kommer att ordnas till mycket låga priser. Erfarenheterna har för övrigt visat att man får ett mycket gott utbyte av dessa kurser. Nystartade modellflygklubbare som förra året skickade någon av sina medlemmar till Allebergskursen har sedan dess visat sig mogna att ta upp konkurrensen med gamla erfarna klubbar. De har fått luft under vingarna och har kvalificerat sig för ökade bidrag ur statsanslaget.

Norrlänningarna får äntligen sitt

Det är särskilt glädjande att Umeå Flygklubb, som förra året utnämndes till årets bästa segelflygklubb, åtagit sig att genomföra en kurs. Norrlänningarna har ofta känt sig missgynnade men får nu ett strålande tillfälle genomgå en god utbildning på hemmaplan. Kursen ledes av Sture Sandberg.

Th undervisar Sigurd Isacson vid 1945 års Allebergskurs.

Nedan: Varje godkänd deltagare diplomas.

kurserna. Dessa bidrag utbetalas i efterskott till godkända deltagare.

Utbildningsprogram

Utöver den allmänna byggundervisningen kommer deltagarna att få god utbildning i trimning och flygning och värdefulla insikter i modellflygets teori. Särskild vikt kommer att läggas vid den teoretiska utbildningen. Invecklade formler och beräkningar kommer nästan helt att uteslutas. Undervisningen kommer att läggas efter de metoder som den färdiga instruktören själv kan tillämpa, när han sedermera skall handleda sina egna nybörjare.

På Allebergskurserna (nr 23, 24 och 28) kommer Sigurd Isacson att för lämpliga deltagare meddela undervisning i högre modellflygteori.

Deltagarna diplomas

Varje godkänd kursdeltagare får ett diplom som bekräftar att han godkänts som modellflyginstruktör. Detta diplom har särskilt för slöjd- och folkskollärare

Resebidrag utanordnas av KSAK

En annan nyhet som effektivt bidrar till att undanröja svårigheterna för klubbarnas medverkan är de statliga resebidragen. Kurserna är ju helt kostnadsfria och uppehållskostnaderna låga. Nu kommer KSAK att kunna ge kursdeltagarna resebidrag, som i vissa fall torde kunna täcka större delen av resekostnaden till och från

1946 års instruktörskurser

Kurs nr	Plats	Datum	Sista dag för anmälan	Kurstyp
18	Stockholm	31/3—19/4	18/3	Kvällskurs
19	Göteborg	31/3—19/4	18/3	Kvällskurs
20	Stockholm	1/5—19/5	15/4	Kvällskurs
21	Göteborg	1/5—19/5	15/4	Kvällskurs
22	—	1/5—19/5	15/4	Kvällskurs
23	Alleberg	24/5—2/6	13/5	Heldagskurs
24	Alleberg	8/6—16/6	27/5	Heldagskurs
25	Näås	8/6—14/7	—**)	Specialkurs
26	Umeå	22/6—30/6	3/6	Heldagskurs
27	Näås	19/7—23/8	—**)	Specialkurs
28	Alleberg	21/7—28/7	8/7	Heldagskurs

*) Kursen erbjudes lämplig klubb på annan plats i tidningen.

**) Kurserna är endast tillgängliga för elever vid Aug. Abrahamssons Stiftelse. Föreståndaren anvisar sätt och tidpunkt för anmälan.